

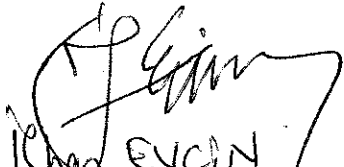
ADALET ve KALKINMA PARTİSİ T.B.M.M. Grup Başkanlığı
Tarih : 19.06.2009
Sayı : 283

2/476
14362-3/161

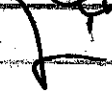
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İş Kanunu, İşsizlik Sigortası Kanunu ve Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

İbrahim EVCİN
Yalova Milletvekili

Mustafa ELİTAŞ
Kayseri Milletvekili

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI			
Tell Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler - AB Uyum		
Yazı Komisyon	Plan ve Bütçe		
Tarih:	22 Haziran 2009	F. No:	2/476
MEV. Müdür	D. Bşk.	G. Sek.	Gen. Sek.
BAŞKAN			

Bu maddeyle düzenlenen destek unsurundan diğ r ilgili mevzuat uyarınca ayrıca yararlanmakta olan işverenler; aynı dönem için ve mükerrer olarak bu destek unsurundan yararlanamaz. Bu durumda, işverenlerin tercihleri dikkate alınmak suretiyle uygulama, destek unsurlarından sadece biriyle sınırlı olarak yapılır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından belirlenir.”

MADDE 4 – 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’na aşağıdaki Ek 2 nci Madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2 - Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında kararlar çerçevesinde teşvik edilen yatırımlara bağlı olarak gerçekleştirilecek istihdam için, 5510 sayılı Kanunun 81 nci maddesinde sayılan ve 82 inci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerinin tamamına kadar olan kısmı Hazinece karşılanır. Uygulama süresini, karşılama oranını ve kapsamını yatırımın sektörü, büyüklüğü ve bulunduğu illere göre farklılaştırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

İşveren hissesine ait primlerin karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak 5510 sayılı Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesi ve sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarın Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarın  denmiş olması şarttır. Bu maddeye göre işveren tarafından ödenmesi gereken primlerin geç ödenmesi halinde, Hazineden Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılacak ödemenin gecikmesinden kaynaklanan gecikme zammı, işverenden tahsil edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine Müsteşarlığı tarafından belirlenir.”

MADDE 5- Bu Kanunun 2 nci maddesi 01/10/2009 tarihinde, diğ r maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğü girer.

MADDE 6- Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

İŞ KANUNU, İŞSİZLİK SİGORTASI KANUNU VE SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

GENEL GEREKÇE

Türkiye'nin en önemli ekonomik sorunlarının başında işsizlik ve istihdam gelmektedir. Ülkemizde yaşanan işsizlik oranının çok yüksek olmasının nedeni, ekonominin işgücünü absorbe edecek yeni istihdam yaratma potansiyelinin düşük olması ile birlikte, mevcut iş yaşamındaki esnek uygulamaların ihtiyacı karşılayamamasıdır.

Türkiye'de 2003 tarihli İş Kanunu ve Türkiye İş Kurumu Kanunu ile daha önce özel sektör tarafından yürütülmesi yasak bulunan özel sektörün iş ve işçi bulmaya aracılık faaliyeti yapmasına imkan sağlanmış ancak, bu "bürolar tarafından geçici iş aracılığı faaliyeti yürütülmesine" izin verilmemiştir.

Diğer taraftan, hemen hemen tüm AB (25) üyesi ülkelerde yasalarla düzenlenen mesleki anlamda geçici iş ilişkisi faaliyetlerinin ülkemizde de yasal zemine oturtulması, AB'ye uyum çalışmaları içinde yer almaktadır. Avrupa Komisyonu tarafından Kasım 2002'de "Ödünç İş İlişkisi Hakkındaki Yönerge Önerisi" kabul edilmiş olup, üye ülkelerin mevcut mevzuatlarındaki farklı uygulamalar nedeniyle üzerinde uzun bir süre tartışıldıktan sonra 22 Ekim 2008 tarihinde Avrupa Parlamentosu Geçici İstihdam Büroları Direktifini (Temporary Agency Work Directive) onaylanmıştır.

Yönergenin amacı öncelikle ayrımcılığa karşı korunma ilkesinin geçici (ödünç) işçiler açısından da uygulanmasını, geçici iş bürolarının işveren olarak tanınmasını ve geçici işçilerin korunmasını garanti etmek suretiyle geçici iş ilişkisinin kalitesini artırmak ve ikinci olarak da işgücü piyasasının etkin işlemesi ve yeni işler yaratılması için geçici iş ilişkisinin kullanımına uygun bir yasal çerçeve hazırlamaktadır.

AB içinde geçici istihdam bürolarının faaliyetlerini kısıtlayan ülkeler yeni Direktif ışığında kısıtlamaları gözden geçirmek durumunda kalacaklardır. Kısıtlamalar ancak Direktif kapsamında genel kamu çıkarları söz konusu ise olabilecek ve Komisyon tarafından izlenecektir. Söz konusu büroları yasaklayan ya da bu büroların faaliyetlerini Direktifte öngörülme-yen nedenlerle kısıtlayan ülkelere karşı Avrupa Komisyonu'nun yaptırım hakkı saklı bulunmaktadır.

İşsizliğin önlenmesinin en temel çözüm yolu, hiç kuşkusuz istihdam kapasitesini artıracak yatırımların çoğalması, yeni iş alanlarının yaratılması, iş piyasasının esnekleştirilmesi ve aktif istihdam politikalarının uygulanmasıdır.

İşverenlerin istihdamı artırması halinde katlandıkları mali yüklerin hafifletilmesi ve dolayısıyla istihdamın artırılması amacıyla, işyerlerinin mevcut istihdamına ilave olarak istihdam edilen işçilerin işveren sigorta primlerinin 6 ay süreyle İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanması öngörülmüştür.

Ayrıca İşsizlik Sigortası çerçevesinde işsizlik ödeneği almakta iken işe alınanlar için de ödenek almaya hakları olan süre boyunca işçi ve işveren primlerinin İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanması öngörülmektedir.

Yine istihdamın artırılması ve ekonomik büyümenin sağlanması için yatırımların artırılması ve buna bağlı olarak oluşacak ilave istihdama ait yüklerin belirli bir süre yatırımın sektörü, büyüklüğü ve yapılacağı bölgenin gelişmişlik seviyesine göre Hazinece karşılanması amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 4857 sayılı İş Kanununda yapılacak düzenleme ile özel istihdam büroları aracılığı ile geçici iş ilişkisi kurulabilmesine imkan sağlanmıştır.

Dolayısıyla, Türkiye de, mesleki anlamda geçici (ödünç) iş ilişkisine ilişkin bu durumu yasalarla düzenlemek durumundadır.

Ayrıca, mesleki anlamda ödünç ilişkisinin yasalaşması, Türkiye’de yıllardır danışmanlık hizmetleri adı altında geçici iş ilişkisi sözleşmesi düzenleyen kuruluşların yasadışı uygulamalarına son verecektir. Özellikle kayıt dışı istihdamın önlenmesi, bu sektörde çalışanların sosyal güvence altına alınabilmeleri ve devletin bu alanda düzenleyici olması açısından da büyük katkı sağlayacaktır.

MADDE 2- İşsizlik Ödeneği alanların işe alımına teşvik getirilmekte ve böylece, istihdamda kalmak ve daha fazla gelir elde etmek suretiyle işçiler lehine, daha düşük maliyetli işçi çalıştırma suretiyle işveren lehine, Fon’dan yapılacak harcamaların azaltılması ve istihdamın artırılarak işsizliğin azaltılması yoluyla Devlet lehine avantaj oluşturulmaktadır.

MADDE 3- İşsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılması amacıyla, 2009 yılının Nisan ayına ait prim ve hizmet belgelerinde bildirilen sigortalı sayısına ilave olarak 31/12/2009 tarihine kadar işe alınan ve fiilen çalıştırılanlar için, çalıştırma tarihinden önceki üç ayda SGK’ya verilen prim ve hizmet belgelerinde ismi olmaması kaydıyla, prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarının 6 ay boyunca İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanması amacıyla düzenlemeye gidilmekte, ayrıca yararlanma ve başvuru sürelerini 6 aya kadar daha uzatmaya Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

MADDE 4- Kalkınma Planları ve Yıllık Programlarda öngörülen hedeflere uygun olarak, tasarrufları katma değeri yüksek, ileri teknolojileri kullanan yatırımlara yönlendirmek, istihdamı artırmak, yatırım eğiliminin devamlılığını ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak, uluslar arası rekabet gücünü artıracak teknoloji ve araştırma-geliştirme içeriği yüksek büyük ölçekli yatırımları özendirmek, bölgesel gelişmişlik farklılıklarını gidermek amacıyla Bakanlar Kurulu tarafından yürürlüğe konulan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında kararlar çerçevesinde teşvik edilen yatırımlara bağlı olarak istihdam edilen işçilerin sigorta primlerinin işveren hisselerinin tamamına kadar olan kısmının belirli bir süre Hazinece karşılanması öngörülmektedir. Yatırımın konusuna, büyüklüğüne ve yatırımın bulunduğu illerin gelişmişlik seviyesine göre uygulama süresi, karşılama oranı ve kapsam; yatırımın sektörü, büyüklüğü ve bulunduğu ile göre Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecektir.

MADDE 5- Yürürlük maddesidir.

MADDE 6- Yürütme maddesidir.

**İŞ KANUNU, İŞSİZLİK SİGORTASI KANUNU VE SOSYAL SİGORTALAR VE
GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1 – 22/05/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 7 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki “7/A” maddesi eklenmiştir.

“Mesleki anlamda geçici iş ilişkisi

MADDE 7/A –Mesleki anlamda geçici iş ilişkisi; özel istihdam bürosu işverenin iş sözleşmesine dayanarak istihdam edeceği işçisine karşı olan iş görme borcunu talep hakkını geçici süre ile bir başka işverene devrini ifade eder ve Türkiye İş Kurumu tarafından izin verilmiş özel istihdam büroları tarafından yerine getirilir.

Özel istihdam büroları devredeceği işçi ile iş sözleşmesini, işçinin devredileceği işverenle geçici iş ilişkisi sözleşmesini yazılı olarak yapmak zorundadır. Bu sözleşmelerde yer alması gereken hususlar Türkiye İş Kurumunca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Geçici iş ilişkisi sözleşmesine dayalı olarak çalıştırılan işçi sayısı, işyerinde çalıştırılan işçi sayısının dörtte birini geçemez. Bu kapsamda çalıştırılacak işçi sayısının tespitinde kısmi süreli iş sözleşmesine göre çalışanlar, çalışma süreleri dikkate alınarak tam süreli çalışmaya dönüştürülür.

Aynı işçi için, aynı işverenle yapılacak geçici iş ilişkisi sözleşmelerinin toplam süresi on sekiz ayı geçemez. Bu süreyi geçen çalıştırma, geçici iş ilişkisi sözleşmesinin yazılı olarak yapılmaması veya sözleşmede belirtilen sürenin dolmasına rağmen devam eden çalıştırma durumlarında, devredilen işverenle işçi arasında belirsiz süreli iş sözleşmesi kurulmuş olur.

Özel istihdam bürolarının bu faaliyet için istihdam edecekleri işçilerle yapacakları belirli süreli iş sözleşmeleri, esaslı nedene dayalı zincirleme iş sözleşmesi niteliğini taşırlar.

Devredilen işyerinde grev ve lokavt olması ve Özel İstihdam Bürosunun işçiyi bu süre içerisinde başka bir işyerinde istihdam edememesi halinde, işçinin asgari ücretten az olmamak üzere sözleşmede belirtilen ücretinin yarısını ödemek zorundadır.

Geçici iş ilişkisi sözleşmesine dayalı olarak çalıştırılan işçiler, 30 uncu maddenin uygulanmasında işçi sayısına dahil edilmez.

Mesleki anlamda geçici iş ilişkisinde, bu madde hükümleri ile 7 nci maddenin ikinci fıkrası hariç diğer hükümleri uygulanır.”

MADDE 2- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 50 nci maddesinin mülga beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşsizlik ödeneği alanlardan, işe alındığı tarihten önceki aydan başlayarak işe alan işyerine ait; on aylık dönemde bildirilen prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalılar dışında olması ve son altı aylık dönemde, prim ve hizmet belgelerinde bildirilen ortalama sigortalı sayısına ilave olarak işe alınması, işe girdiği tarihi izleyen günden başlayarak onbeş gün içinde Kuruma bildirimde bulunulması kaydıyla, 5510 sayılı Kanunun 81 nci maddesinde sayılan ve 82 inci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan işçi ve işveren payı sigorta primleri ile genel sağlık sigortası primi; kalan işsizlik ödeneği süresince Fon’dan karşılanır. Bu süre başlangıçta belirlenen toplam hak sahipliği süresinden düşülür. Bu kapsamdakiler için kısa vadeli sigorta kolları prim oranı %1 olarak uygulanır. Söz konusu primlerin İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak 5510 sayılı Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesi ve prime esas alt kazanç sınırı ile prime esas kazanç arasındaki fark ile işsizlik sigortası primlerinin Sosyal Güvenlik Kurumu’na ödenmiş olması şarttır. Bu maddede düzenlenen teşvik, 5510 sayılı Kanun kapsamında bulunanlarla aynı şartlarda olmak üzere 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıkların statülerine tabi personeli için de uygulanır. Bu maddeyle düzenlenen destek unsurundan diğer ilgili mevzuat uyarınca ayrıca yararlanmakta olan

işverenler; aynı dönem için ve mükerrer olarak bu destek unsurundan yararlanamaz. Bu durumda, işverenlerin tercihleri dikkate alınmak suretiyle uygulama, destek unsurlarından sadece biriyle sınırlı olarak yapılır. Ayrıca, işten ayrıldığı işyeri tarafından tekrar işe alınması halinde bu teşvik hükümlerinden yararlanılamaz.”

MADDE 3- 4447 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9- 2009 yılının Nisan ayına ait prim ve hizmet belgelerinde bildirilen sigortalı sayısına ilave olarak, 31/12/2009 tarihine kadar, işe alınma tarihinden önceki üç aylık dönem içinde Sosyal Güvenlik Kurumu’na verilen prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalılar dışındaki kişilerden olmak kaydıyla işe alınan ve fiilen çalıştırılanlar için; 5510 sayılı Kanunun 81 nci maddesinde sayılan ve 82 inci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarı, 6 ay boyunca İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanır. Bu madde kapsamında işe almaya ilişkin 31/12/2009 tarihini 30/6/2010 tarihine kadar, primlerin Fon’dan karşılanma süresini ise 6 aya kadar daha uzatmaya, Bakanlar Kurulu yetkilidir.

İşveren hissesine ait primlerin İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak 5510 sayılı Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesi ve sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmayan işveren hissesine ait tutarın ödenmiş olması şarttır. Bu maddeye göre işveren tarafından ödenmesi gereken primlerin geç ödenmesi halinde, İşsizlik Sigortası Fonundan Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılacak ödemenin gecikmesinden kaynaklanan gecikme zammı, işverenden tahsil edilir. Bu maddenin üçüncü fıkrasının (f) bendi hükmü saklı kalmak kaydıyla bu maddede düzenlenen teşvik, 5510 sayılı Kanun kapsamında bulunanlarla aynı şartlarda olmak üzere, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıkların statülerine tabi personeli için de uygulanır.

Bu madde hükümleri;

a) 1/10/2003 tarihinden sonra özelleştirme kapsamında devir alınan işyerleri hariç olmak üzere, mevcut ve faaliyette bulunan işyerlerinin devredilmesi, birleşmesi, bölünmesi veya nevi değiştirmesi gibi hallerde yeni işe başlama olarak değerlendirilmez.

b) Mevcut bir işyerinin kapatılarak; değişik bir ad veya unvan ya da bir iş birimi olarak aynı faaliyette açılması veya çalışan sigortalıların bütün olarak devredilmesi halinde, bu işyerleri hakkında uygulanmaz.

c) Yönetim ve kontrolü elinde bulunduracak şekilde doğrudan veya dolaylı ortaklık ilişkisi bulunan şirketler arasında istihdamın kaydırılması, şahıs işletmelerinde işletme sahipliğinin değiştirilmesi gibi ek bir kapasite ve istihdam artışına neden olmayan, sadece teşviklerden yararlanmak amacıyla yapılan işlemler hakkında uygulanmaz.

d) 5510 sayılı Kanun gereğince yapılan kontrol ve denetimler sonucunda çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği tespit edilen işyerleri hakkında tespit yapıldığı aydan başlanmak suretiyle uygulanmaz.

e) 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve uluslararası anlaşma hükümlerine istinaden yapılan hizmet ve yapım konulu işyerlerine yönelik işyerleri hakkında uygulanmaz.

f) Kamu idareleri işyerleri hakkında uygulanmaz.

g) 5510 sayılı Kanuna göre sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar ile yurt dışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmaz.

İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanan prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz.